P9_TA(2023)0059

Mēslošanas līdzekļu pieejamība ES

Eiropas Parlamenta 2023. gada 16. februāra rezolūcija par Komisijas paziņojumu par mēslošanas līdzekļu pieejamības un cenas pieņemamības nodrošināšanu (2022/2982(RSP))

(2023/C 283/12)

Eiropas Parlaments,

— ņemot vērā Komisijas 2022. gada 9. novembra paziņojumu "Mēslošanas līdzekļu pieejamības un cenas pieņemamības nodrošināšana" (COM(2022)0590),

— ņemot vērā Parlamenta 2022. gada 24. marta rezolūciju par nepieciešamību pēc steidzama ES rīcības plāna, ar ko garantēt pārtikas nodrošinājumu ES un ārpus tās, ņemot vērā Krievijas iebrukumu Ukrainā ([1]),

— ņemot vērā 2021. gada 20. oktobra rezolūciju par stratēģiju "No lauka līdz galdam" taisnīgas, veselīgas un videi draudzīgas pārtikas sistēmas vārdā ([2]),

— ņemot vērā 2021. gada 10. februāra rezolūciju par jaunu aprites ekonomikas rīcības plānu ([3]),

— ņemot vērā Komisijas paziņojumu "Krīzes pagaidu regulējums valsts atbalsta pasākumiem, ar ko atbalsta ekonomiku pēc Krievijas agresijas pret Ukrainu" ([4]),

— ņemot vērā Komisijas 2022. gada 23. marta paziņojumu par pārtikas nodrošinājuma garantēšanu un pārtikas sistēmu noturības stiprināšanu (COM(2022)0133),

— ņemot vērā Komisijas 2022. gada 20. jūlija paziņojumu "Taupīsim gāzi, lai ziemā nepietrūkst" (COM(2022)0360),

— ņemot vērā Komisijas 2020. gada 20. maija paziņojumu "Stratēģija "No lauka līdz galdam". Taisnīgas, veselīgas un videi draudzīgas pārtikas sistēmas vārdā" (COM(2020)0381),

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 2. decembra Regulu (ES) 2021/2115, ar ko izveido noteikumus par atbalstu stratēģiskajiem plāniem, kuri dalībvalstīm jāizstrādā saskaņā ar kopējo lauksaimniecības politiku (KLP stratēģiskie plāni) un kurus finansē no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) un no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA), un ar ko atceļ Regulas (ES) Nr. 1305/2013 un (ES) Nr. 1307/2013 ([5]),

— ņemot vērā 2022. gada 6. oktobra Regulu (ES) 2022/1854 par ārkārtas intervenci augsto enerģijas cenu problēmas risināšanai ([6]),

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 5. jūnija Regulu (ES) 2019/1009, ar ko nosaka noteikumus par to, kā tirgū dara pieejamus ES mēslošanas līdzekļus, un ar ko groza Regulas (EK) Nr. 1069/2009 un (EK) Nr. 1107/2009 un atceļ Regulu (EK) Nr. 2003/2003 ([7]),

([1]) OV C 361, 20.9.2022., 2. lpp.
([2]) OV C 184, 5.5.2022., 2. lpp.
([3]) OV C 465, 17.11.2021., 11. lpp.
([4]) OV C 426, 9.11.2022., 1. lpp.
([5]) OV L 435, 6.12.2021., 1. lpp.
([6]) OV L 261 I, 7.10.2022., 1. lpp.
([7]) OV L 170, 25.6.2019., 1. lpp.

Ceturtdiena, 2023. gada 16. februāris

— ņemot vērā Padomes 1991. gada 12. decembra Direktīvu 91/676/EEK attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskas izcelsmes nitrāti ([8]) ("Nitrātu direktīva"),

— ņemot vērā Komisijas dienestu 2023. gada 4. janvāra darba dokumentu "*Drivers of food security*" (Pārtikas nodrošinājuma dzinējspēki) (SWD(2023)0004),

— ņemot vērā Kopīgā pētniecības centra publikāciju par tehniskajiem priekšlikumien pārstrādātu kūtsmēslu drošai izmantošanai, pārsniedzot slieksni, kas nitrātjutīgajās zonās noteikts ar Nitrātu direktīvu (91/676/EEK) ([9]),

— ņemot vērā jautājumu Komisijai par Komisijas paziņojumu "Mēslošanas līdzekļu pieejamības un cenas pieņemamības nodrošināšana" (O-000001/2023– B9-0010/2023),

— ņemot vērā Reglamenta 136. panta 5. punktu un 132. panta 2. punktu,

— ņemot vērā Lauksaimniecības un lauku attīstības komitejas rezolūcijas priekšlikumu,

A. tā kā mēslošanas līdzekļu un barības vielu apsaimniekošana ir būtiska, lai nodrošinātu pietiekamu un kvalitatīvu pārtikas ražošanu, un tai ir izšķiroša nozīme saistībā ar pārtikas nodrošinājumu pasaulē; tā kā mēslošanas līdzekļu trūkums šodien var ietekmēt kultūraugus rīt;

B. tā kā minerālo mēslošanas līdzekļu ražošana un izmaksas lielā mērā ir atkarīgas no dabasgāzes pieejamības un cenas pieņemamības, bet vienlaikus rada līdz 2,1 % no pasaules siltumnīcefekta gāzu emisijām ([10]); tā kā, lai ražotu tādus mēslošanas līdzekļu komponentus kā slāpeklis un amonjaks, ir vajadzīgs liels dabasgāzes daudzums; tā kā gāze veido aptuveni 80 % no mēslošanas līdzekļu ražošanas izmaksām;

C. tā kā ES ir pārsniegtas planētas iespēju robežas saistībā ar slāpekļa cikla (3,3 reizes) un fosfora cikla (2 reizes) bioģeoķīmiskajām plūsmām ([11]);

D. tā kā pēc Krievijas Federācijas nelikumīgā iebrukuma Ukrainā 2022. gada 24. februārī ir radusies globāla minerālo mēslošanas līdzekļu un enerģētikas krīze, kas apdraud pārtikas nodrošinājumu pasaulē un paaugstina pārtikas cenas, un tas savukārt potenciāli stipri ietekmē visneaizsargātākos iedzīvotājus visā pasaulē, kuri ir lielā mērā atkarīgi no piekļuves uzturvielām bagātai pārtikai par pieņemamu cenu;

E. tā kā vēsturiski liela daļa no dabasgāzes, ko izmanto mēslošanas līdzekļu ražošanai ES, ir importēta no Krievijas Federācijas; tā kā Krievijas Federācija ir galvenā mēslošanas līdzekļu un to galveno sastāvdaļu piegādātāja pasaulē; tā kā Krievija ir ļaunprātīgi izmantojusi savu dominējošo stāvokli gāzes piegādēs un mēslošanas līdzekļu nozarē kā politisku ieroci; tā kā joprojām augstais minerālo mēslošanas līdzekļu izmantošanas līmenis var atbalstīt Krievijas kara centienus un citus autokrātiskos režīmus;

F. tā kā inflācija būtiski ietekmē Eiropas lauksaimniecības nozari, jo īpaši tādēļ, ka tā rada nopietnu slogu kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) pašreizējam budžetam;

([8]) OV L 375, 31.12.1991., 1. lpp.

([9]) *Huygens, D., Orveillon, G., Lugato, E., Tavazzi, S., Comero, S., Jones, A., Gawlik, B. and Saveyn, H., Technical proposals for the safe use of processed manure above the threshold established for Nitrate Vulnerable Zones by the Nitrates Directive (91/676/EEC)*, Eiropas Savienības Publikāciju birojs, Luksemburga, 2020. gads.

([10]) https://www.nature.com/articles/s41598-022-18773-w

([11]) https://commission.europa.eu/publications/analysis-main-drivers-food-security_en, 26. lpp.

G. tā kā liels skaits Eiropas minerālo mēslošanas līdzekļu ražotāju ir samazinājuši savu darbību vai pilnībā pārtraukuši ražošanu — lielākoties dabasgāzes izmaksu pieauguma dēļ, bet arī mazāk birokrātisku valstu nodokļu politikas un konkurences dēļ, un tā kā tas ir novedis pie mēslošanas līdzekļu deficīta, cenu pieauguma un sliktākām ražām, ko rada lauksaimnieku nespēja piekļūt vajadzīgajiem mēslošanas līdzekļiem, lai nodrošinātu viņu ražošanas vajadzības, un tas galu galā ietekmē pārtikas pieejamību un cenas pieņemamību;

H. tā kā pasaules lielākie mēslošanas līdzekļu ražotāji ir guvuši rekordlielu peļņu ([12]);

I. tā kā lauksaimnieki tagad saskaras ar jautājumu par to, cik lielā mērā viņi var riskēt, pieņemot lēmumus par sēju un ražošanu vai pat lēmumu pārtraukt lauksaimniecisko darbību, jo mēslošanas līdzekļu cenas ir bijušas ļoti nepastāvīgas un pēdējo divu gadu laikā ir pieaugušas līdz līmenim, kāds Eiropā vēl nekad nav bijis, tādējādi ietekmējot lauksaimnieku ienākumu līmeni un pat lauku saimniecību pārvaldību; tā kā nav garantēta minerālo mēslošanas līdzekļu ražošanai vajadzīgo izejvielu pieejamība, un tas varētu izraisīt saimniecībām vajadzīgo mēslošanas līdzekļu deficītu audzēšanas sezonā;

J. tā kā lauksaimniecības resursu izmaksu pieaugums pēdējos divos gados ir bijis galvenais pārtikas preču augsto cenu ierosinātājs; tā kā pašlaik gaidāmās labības cenas 2023. gada ražai var neatspoguļot pašreizējās ražošanas izmaksas, un tā rezultātā ienākumi var būt zemāki par ražošanas izmaksām; tā kā dažās dalībvalstīs, jo īpaši tajās, kas atrodas tuvu kara norisēm Ukrainā, pārdošanas cena jau nav segusi ražošanas izmaksas; tā kā, investējot mēslošanas līdzekļos, kamēr to cenas ir augstas, lauksaimnieki saskaras ar risku, jo mēslošanas līdzekļu cenas īstermiņā var ievērojami pazemināties;

K. tā kā pieaugošo likviditātes prasību un mēslošanas līdzekļu tirgus svārstību dēļ daudzi mazie komersanti nespēj uzņemties risku saistībā ar ienākšanu tirgū, un tas samazina konkurētspēju; tā kā Komisijai būtu jāveic pasākumi šā riska mazināšanai, lai veicinātu lielāku konkurenci;

L. tā kā taisnīgas, veselīgas un videi nekaitīgas pārtikas sistēmas stratēģijā "No lauka līdz galdam" ir izvirzīts mērķis samazināt barības vielu zudumus par vismaz 50 %, vienlaikus nodrošinot, ka nesamazinās augsnes auglība; tā kā Parlaments savā 2021. gada 20. oktobra rezolūcijā par šo stratēģiju atzinīgi novērtēja šo mērķi, arī uzstājot, ka ir jānodrošina, lai nesamazinās augsnes auglība; tā kā šī mērķrādītāja sasniegšana samazinās mēslošanas līdzekļu izmantošanu par vismaz 20 % līdz 2030. gadam;

M. tā kā pašreizējā krīze minerālo mēslošanas līdzekļu pieejamībā uzsver lauksaimniecības dzīvnieku būtisko lomu Eiropas lauksaimniecības līdzsvarā saistībā ar augkopības saglabāšanu, aizstājot un papildinot minerālos mēslošanas līdzekļus; tā kā joprojām ir daudzi bioloģisko barības vielu avoti, kas pašlaik netiek pilnībā izmantoti, piemēram, kūtsmēsli, digestāts, frass un notekūdeņu dūņas; tā kā bioloģisko barības vielu pārstrādei bioloģiskajos mēslošanas līdzekļos var būt nozīmīga loma, lai sasniegtu stratēģijas "No lauka līdz galdam" mērķus un Savienības mērķus klimata jomā;

N. tā kā saskaņā ar kombinēto sausuma rādītāju (*CDI*), tostarp 2022. gada augusta pirmajām 10 dienām, 47 % Eiropas iedzīvotāju ir bijuši brīdinājuma apstākļos saistībā ar stipru sausumu un 17 % — trauksmes apstākļos; tā kā reģioni, kurus 2022. gada pavasarī skāra sausums, ir bijuši tie, kuru stāvoklis ir pasliktinājies visvairāk ([13]);

O. tā kā no kūtsmēsliem atgūtā slāpekļa (*RENURE*) ieviešana kūtsmēslu apsaimniekošanas sistēmās ļauj virzīties uz aprites ekonomiku un palielināt resursefektivitāti ES pārtikas sistēmā;

P. tā kā Komisijas Kopīgais pētniecības centrs ir izstrādājis kritērijus pārstrādātu kūtsmēslu drošai izmantošanai, pārsniedzot Nitrātu direktīvā noteikto slieksni attiecībā uz nitrātjutīgajām zonām,

---

([12]) https://grain.org/system/articles/pdfs/000/006/903/original/The%20Fertiliser%20Trap%20English%20-%20Embargoed%208th%20November%202022.pdf?1667838216.

([13]) https://edo.jrc.ec.europa.eu/documents/news/GDO-EDODroughtNews202208_Europe.pdf.

Ceturtdiena, 2023. gada 16. februāris

1. uzsver paziņoto slāpekļa mēslošanas līdzekļu cenu pieaugumu par 149 % 2022. gada septembrī un atzinīgi vērtē Komisijas paziņojumu par mēslošanas līdzekļu pieejamības un cenu pieņemamības nodrošināšanu, lai panāktu ES lauksaimniecības nozares noturību;

2. uzsver, ka visu veidu mēslošanas līdzekļu pieejamība un mēslošanas līdzekļu ražošana ir būtiski aspekti pārtikas piegādei ES iedzīvotājiem un pārtikas nodrošinājumam pasaulē, kā arī augsnes auglības nodrošināšanai un augsnes noplicināšanas novēršanai; norāda, ka mēslošanas līdzekļu ražošana ir būtiska arī *AdBlue* ražošanai transporta nozares vajadzībām un CO_2 ražošanai pārtikas nozares vajadzībām; pauž bažas par slāpekļa mēslošanas līdzekļu bezprecedenta cenu pieaugumu, kura veicinošais faktors ir arī augstās dabasgāzes cenas un traucēta piekļuve gāzes piegādēm, un uzsver, ka tam var būt ievērojama ietekme uz lauksaimniecības ražošanas izmaksām un ES lauksaimniecības nozares konkurētspēju;

3. uzsver, ka mēslošanas līdzekļu ierobežotā pieejamība 2022. gadā ir novedusi pie atlikušo mēslošanas līdzekļu rezervju noplicināšanās augsnē, kas 2023. gadā varētu būtiski ietekmēt Eiropas pārtikas ražošanu;

4. uzskata, ka Komisijas paziņojumā izklāstītie pasākumi ir labs pirmais solis, it sevišķi nekavējoties reaģējot uz mēslošanas līdzekļu krīzi, taču ar tiem joprojām ne tuvu nepietiek, lai novērstu izkropļojumus mēslošanas līdzekļu tirgos un nodrošinātu ilgtermiņa stratēģisko autonomiju mēslošanas līdzekļu jomā; aicina Komisiju izstrādāt ES ilgtermiņa stratēģiju mēslošanas līdzekļu jomā un līdz 2023. gada jūnijam iesniegt ES ilgtermiņa stratēģiju ilgtspējīgu augsnes barības vielu jomā; aicina nekavējoties veikt visaptverošus pasākumus, lai izvairītos no jaunas atkarības no importētiem mēslošanas līdzekļiem vai no enerģijas un enerģijas nesēju importa, un garantēt pārtikas nodrošinājumu visā pasaulē, veicinot ilgtspējīgu pārtikas ražošanu, kas cieņpilni izturas pret vidi un ir pielāgota klimata pārmaiņām, vienlaikus ņemot vērā reģionālo, Eiropas un pasaules ekonomisko un sociālo kontekstu;

5. uzsver, ka ir vajadzīgi ilgtermiņa risinājumi ES līmenī, jo īpaši lai izvairītos no jebkādiem ekonomikas izkropļojumiem starp dalībvalstu lauksaimniecības nozarēm;

6. atgādina, ka pat īslaicīga mēslošanas līdzekļu nepieejamība vai trūkums var apdraudēt kultūraugu savlaicīgu ražotspēju, negatīvi ietekmējot lauksaimnieku ienākumus; turklāt atgādina, ka tas var veicināt pārtikas trūkumu;

7. uzsver, ka izmaksu pieaugums ietekmē ES lauksaimniecību un ka lauksaimniekiem no citiem reģioniem, piemēram, Krievijas un Dienvidamerikas, ir pieejamas ievērojami zemākas mēslošanas līdzekļu izmaksas, tādējādi mazinot ES lauksaimnieku konkurētspēju;

Īstermiņa pasākumi

8. aicina dalībvalstis un Komisiju apsvērt lauksaimniecības rezerves izmantošanu 2023. finanšu gadam, lai sniegtu tūlītēju palīdzību lauksaimniekiem, ņemot vērā eksponenciāli augošās mēslošanas līdzekļu izmaksas un izrietošo ražošanas izmaksu pieaugumu;

9. tomēr uzsver, ka krīzes rezerves izmantošana nav pietiekams finanšu risinājums problēmām un ka ir vajadzīga spēcīgāka reakcija, lai risinātu pašreizējo krīzi; aicina Komisiju un dalībvalstis nodrošināt atbalstu lauksaimniekiem līdz brīdim, kad tirgus nostabilizēsies un kļūs pieejamas minerālo mēslošanas līdzekļu alternatīvas; norāda, ka secīgi KLP budžeta samazinājumi līdztekus inflācijas spiedienam ir vēl vairāk samazinājuši ES lauksaimnieku dzīvotspēju;

10. šajā kontekstā aicina dalībvalstis savos valsts ārkārtas rīcības plānos par prioritāti noteikt nepārtrauktu un pastāvīgu piekļuvi dabasgāzei un elektroenerģijai par pieņemamām cenām mēslošanas līdzekļu un saistītā *AdBlue* un CO_2 ražošanai, lai garantētu ilgtermiņa pārtikas nodrošinājumu, konkurētspēju pasaules tirgū un funkcionējošu transporta nozari;

11. pauž bažas, ka atbalsts lauksaimniekiem un mēslošanas līdzekļu ražotājiem, izmantojot valsts atbalsta krīzes pagaidu regulējumu, var radīt renacionalizācijas, sadrumstalotības un konkurences starp dažādiem tirgiem un individuāliem lauksaimniekiem risku; uzsver, ka ir jāveicina kopēji pasākumi, un uzsver, ka ir jānodrošina vienlīdzīgi konkurences apstākļi un taisnīgs piegāžu sadalījums visā Savienībā;

12. šajā saistībā atgādina, ka daudzgadu finanšu shēmas starpposma pārskatīšana varētu dot iespēju stiprināt KLP budžetu un ņemt vērā inflācijas būtisko ietekmi uz ieguldījuma izmaksām un lauku saimniecību ienākumiem; mudina ES meklēt alternatīvus finansējuma avotus ārpus KLP, izstrādāt attiecīgus pasākumus, lai nodrošinātu mēslošanas līdzekļu cenas pieņemamību un pieejamību ES un mazinātu mēslošanas līdzekļu deficīta ekonomisko ietekmi;

13. atgādina dalībvalstīm par iespēju to KLP stratēģiskajos plānos izstrādāt īpašas ekoloģiskās shēmas, lai veicinātu bioloģiskos mēslošanas līdzekļus vai optimāla augsnes pH līmeņa lielāku attīstību, kam būtu nepieciešams mazāk mēslošanas līdzekļu un kas ļautu maksimāli izmantot ierobežotos krājumus, vai nozaru intervences nodaļā "Citas nozares", kas cita starpā var ietvert pasākumus, lai stimulētu minerālo mēslošanas līdzekļu alternatīvu izstrādi, atbalstītu kopīgas un uz sadarbību vērstas pieejas deficīta scenārijiem un piemērotu inovācijas un tehnoloģijas, lai samazinātu mēslošanas līdzekļu izmantošanu;

14. atzīst un diferencēti atbalsta lauksaimniecības un pārtikas kooperatīvu lomu, ņemot vērā to loģistikas, organizatorisko un ekonomisko spēju veicināt vietējos projektus saistībā ar mēslošanas līdzekļu ražošanu gan no lauksaimniecības dzīvniekiem, gan no mēslošanas līdzekļu, kas ražoti no fosilā kurināmā, alternatīvām;

15. aicina Komisiju atbalstīt dalībvalstis, meklējot risinājumus KLP stratēģisko plānu efektīvai izmantošanai, lai palīdzētu risināt mēslošanas līdzekļu problēmu; mudina dalībvalstis vajadzības gadījumā pārskatīt savus KLP valsts stratēģiskos plānus, lai novērstu nepilnības nolūkā optimizēt un samazināt mēslošanas līdzekļu izmantošanu un barības vielu zudumus, stimulētu minerālo mēslošanas līdzekļu aizstāšanu un papildināšanu ar barības vielām no bioloģiskiem avotiem un paātrinātu piemērotus mēslošanas pasākumus, lai nodrošinātu augsnes auglību un optimālu ražu, vienlaikus novēršot oglekļa emisiju pārvirzi reģionos ar zemākiem ražošanas standartiem; uzsver, ka šie grozījumi būtu jāievieš laikus ar nosacījumu, ka netiek samazināts ražošanas apjoms un kvalitāte, un ka tie nebūtu jāuzskata par KLP valsts stratēģisko plānu grozījumu, kas ir atļauts tikai reizi gadā; uzsver nepārprotamās priekšrocības, ko šajā kontekstā kā mēslošanas pasākums var piedāvāt augseka ar pākšaugiem, ņemot vērā šādas prakses spēju piesaistīt nitrātus, tādējādi samazinot vajadzību pēc mēslošanas līdzekļiem; aicina Komisiju nodrošināt, lai visas dalībvalstis saviem lauksaimniekiem dotu iespēju izmantot uztvērējkultūras KLP laba lauksaimnieciskā un vidiskā stāvokļa kontekstā;

16. mudina dalībvalstis pilnībā izmantot potenciālu, ko sniedz nesen pieņemtā Regula (ES) 2019/1009, ar kuru pārskatīja noteikumus par to, kā ES mēslošanas līdzekļus darīt pieejamus tirgū, un kura nodrošina ES vienotā tirgus atvēršanu bioloģiskajiem un bioatkritumu mēslošanas līdzekļiem, piešķirot tiem piekļuvi *CE* zīmei;

17. aicina Komisiju atjaunināt kūtsmēslu definīciju Savienības tiesību aktos, skaidri nošķirot pārstrādātus un nepārstrādātus kūtsmēslus, lai tos pienācīgi reglamentētu, ņemot vērā to atšķirīgo sastāvu un piesārņojuma risku;

18. aicina Komisiju vākt zinātniskus pierādījumus par fermentētu kūtsmēslu un citu pārstrādātu bioloģisko barības vielu ietekmi uz klimatu un ūdens piesārņojuma risku; aicina Komisiju izmantot priekšrocības, ko videi sniedz fermentētu kūtsmēslu un citu pārstrādātu bioloģisko barības vielu izmantošana, ja tas ir zinātniski pierādīts, veicinot to izmantošanu un, iespējams, pielāgojot tiesību aktus;

19. pauž nožēlu par to, ka paziņojums neveicina ķīmisko mēslošanas līdzekļu bioloģisko alternatīvu izmantošanu, piemēram, *RENURE*, bioloģisko atkritumu digestātu, kas iegūts, anaerobi šķeļot lauksaimniecības dzīvnieku efluentu, un jebkuru citu efektīvu un pārbaudītu instrumentu, kuru var izmantot gan lauksaimniecībā, gan lopkopības nozarē, un prasa šajā nolūkā grozīt Nitrātu direktīvas III pielikumu, vienlaikus turpinot ievērot lietderības un drošības principus; aicina, ņemot vērā pašreizējo krīzi, noteikt pagaidu atkāpi, jo *RENURE* produkti un digestāts var aizstāt ķīmiskos mēslošanas līdzekļus, neradot papildu emisijas, slāpekļa zudumus vai kūtsmēslu ražošanu; aicina Komisiju bez turpmākas kavēšanās un vēlākais gaidāmajā integrētās barības vielu pārvaldības rīcības plānā (*INMAP*) ierosināt likumdošanas pasākumus, lai likumīgi un droši piemērotu Kopīgā pētniecības centra izstrādātos kritērijus, kas ļautu droši izmantot *RENURE*, pārsniedzot Nitrātu direktīvā noteiktos sliekšņus attiecībā uz nitrātjutīgajām zonām;

20. norāda, ka frasa kā mēslojuma izmantošanai var būt svarīga nozīme augsnes barības vielu vajadzību nodrošināšanā; šajā saistībā aicina Komisiju sekmēt frasa izmantošanu, pēc iespējas ātrāk likvidējot nevajadzīgu leģislatīvo un administratīvo slogu;

21. uzsver, ka jebkāda kavēšanās atzīt no pārstrādātiem kūtsmēsliem iegūto barības vielu atkārtotu izmantošanu tādos pašos apstākļos, kādos izmanto ķīmiskos mēslošanas līdzekļus, paildzinātu vienlīdzīgu konkurences apstākļu trūkumu starp mēslošanas līdzekļiem ar vienādiem raksturlielumiem;

22. aicina Komisiju un Padomi uz laiku apturēt ievedmuitas piemērošanu visiem minerālajiem mēslošanas līdzekļiem, izņemot Krievijas vai Baltkrievijas izcelsmes minerālos mēslošanas līdzekļus, lai palielinātu mēslošanas līdzekļu pieejamību lauksaimniekiem un tādējādi stabilizētu cenas, kā arī padarītu Eiropas tirgu dinamiskāku, uzlabojot loģistiku un samazinot administratīvo slogu; uzsver, ka ES nebūtu jāaizstāj viena atkarība ar otru, proti, šoreiz ar importētiem mēslošanas līdzekļiem, kā arī nevajadzētu apdraudēt pāreju uz Eiropas mēslošanas līdzekļu rūpniecību ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni, jo tas radītu ievērojamu CO_2 emisiju pieaugumu visā pasaulē un kavētu Parīzes klimata mērķu sasniegšanu;

23. aicina izveidot atbalsta mehānismu tirgotājiem, lai pārvaldītu risku, ko rada mēslošanas līdzekļu iegāde nefasētā veidā; norāda uz nepieciešamību nodrošināt, lai tirgotāji varētu ienākt tirgū ar samazinātu risku, izmantojot nākotnes pirkuma līgumu sistēmu, kas aizsargātu tirgotājus pret ilgtnespējīga parāda līmeņa uzkrāšanos;

24. pauž nožēlu par to, ka Komisija nav iesniegusi ietekmes novērtējumu par sekām, ko radītu barības vielu zudumu samazināšana par vismaz 50 % līdz 2030. gadam, un aicina nekavējoties rīkoties, lai situāciju labotu;

25. aicina Komisiju izvērtēt iespēju izstrādāt noteikumus mēslošanas līdzekļu kopīga iepirkuma mehānisma izveidei ES līmenī;

26. aicina Komisiju un Padomi uzlabot Eiropas mēslošanas līdzekļu tirgus darbību, samazinot tā loģistikas vājās vietas, un nodrošināt līdzsvaru, jo īpaši attiecībā uz importu, samazinot administratīvo slogu mēslošanas līdzekļu importam un tirdzniecībai un atvieglojot izplatītāju un lauksaimnieku ārpus sezonas veiktos iepirkumus un uzglabāšanu;

27. atzīst, ka ir palielinājušās tirgotāju likviditātes vajadzības un ka ar Eiropas Centrālās bankas starpniecību ir jādara pieejams finansējums, lai atvieglotu aizņēmumus un mēslošanas līdzekļu iegādi ar nākotnes līgumiem;

28. aicina Komisiju veidot stratēģiskas alianses ar uzticamiem partneriem, lai veicinātu mēslošanas līdzekļu iegādi vidējā termiņā;

29. uzsver, ka tirgus manipulācijas ietekmē mēslošanas līdzekļu piegādi un var ietekmēt labības un barības nākotnes līgumus, tādējādi izraisot turpmāku pārtikas cenu inflāciju, ar ko saskarsies patērētāji;

Rīcība vidējā termiņā un ilgtermiņā

30. ņem vērā to, ka minerālmēslu, dabasgāzes, fosfora un kālija izejvielu izcelsme ir galvenokārt trešās valstīs, nereti no autokrātiskiem režīmiem, un nav reāli iespējams īstermiņā un pat vidējā termiņā nodrošināt minerālo mēslošanas līdzekļu pašpietiekamību ES; tādēļ aicina vairāk pievērsties vidēja termiņa un ilgtermiņa pasākumiem, tostarp investīcijām un jauniem uzņēmējdarbības modeļiem, kas samazina vai novērš potenciāli kaitīgu atkarību no importa un jo īpaši novērš šādas atkarības rašanos, palielina ES stratēģisko autonomiju mēslošanas līdzekļu jomā, jo īpaši dekarbonizējot un ieviešot atjaunojamos energoresursus, ko izmanto ekoloģisko mēslošanas līdzekļu ražošanai, nodrošinot labāku piekļuvi bioloģiskajam mēslojumam un barības vielām no pārstrādāto atkritumu plūsmām un palielinot lauksaimniecības apritīguma spēju, tādējādi stiprinot ES lauksaimniecības nozares noturību;

31. norāda, ka ES jaunajam oglekļa ievedkorekcijas mehānismam (OIM) ir svarīgs mērķis, proti, novērst oglekļa emisiju pārvirzi, un ka tas būtu jāapvieno ar citiem ES mērķiem, piemēram, ar pārtikas nodrošinājuma garantēšanu;

32. aicina nekavējoties rīkoties, tostarp nodrošināt pienācīgu regulējumu un finansējumu, lai pašreizējā ES mēslošanas līdzekļu rūpniecība varētu efektīvi un steidzami dekarbonizēt ražošanas procesus ar mērķi izbeigt atkarību no dabasgāzes, vienlaikus piegādājot ES lauksaimniekiem atjaunojamus un zemas oglekļa emisijas mēslošanas līdzekļus, kas nav ražoti no fosilā kurināmā;

33. norāda, ka Krievijas gāze, ko izmanto mēslošanas līdzekļu ražošanā, palīdz finansēt karu Ukrainā; tādēļ aicina pēc iespējas ātrāk piešķirt pietiekamus resursus, lai pārtrauktu atkarību no šīs gāzes;

34. uzsver, ka jāpaātrina dekarbonizācijas process un jāpalielina slāpekļa mēslošanas līdzekļu nozares ilgtspēja un noturība, izmantojot zema oglekļa satura un atjaunīgus energoresursus, nevis fosilo kurināmo, un pārstrādātas barības vielas, lai ražotu mēslošanas līdzekļus, jo īpaši slāpekli no kūtsmēslu kompostēšanas, nolūkā mazināt atkarību no dabasgāzes; šajā sakarā aicina Komisiju iesniegt jaunus priekšlikumus, lai veicinātu mazo un vidējo biogāzes staciju izvēršanu mēslošanas līdzekļu un enerģijas ražošanai visā Eiropā, stratēģiski koncentrējoties uz reģioniem, lai palīdzētu lauksaimniekiem izveidot ilgtspējīgu ES vērtību ķēdi, kas mazinātu ES atkarību no trešām valstīm; norāda, ka tādu anaerobiskās noārdīšanās augu skaita palielināšanai lauksaimniecībā, kuru galvenais stratēģiskais mērķis ir biometāna un digestāta ražošana, nevajadzētu notikt tikai uz KLP finansējuma rēķina;

35. aicina Komisiju ierosināt vidēja termiņa un ilgtermiņa politikas pasākumus, lai dotu iespēju izmantot *RENURE* produktus, klasificējot tos kā ķīmisko mēslošanas līdzekļu aizstājējus, pamatojoties uz zinātniskiem kritērijiem, kā iespēju lauksaimniekiem samazināt savu atkarību no ķīmiskajiem mēslošanas līdzekļiem un palielināt lauksaimniecības apritīguma spēju, atgūstot tādas atliekas kā kūtsmēslus;

36. norāda uz Eiropas atkrastes vēja potenciālu ražot elektroenerģiju ūdeņraža un amonjaka ražošanai; aicina Komisiju izpētīt integrēta modeļa iespējamību, lai ražotu amonjaku gan kā ilgtspējīgu degvielu jūras transportam, gan kā ilgtspējīgu mēslošanas līdzekļu avotu;

37. aicina Komisiju iesniegt ietekmes novērtējumu, kurā vispusīgi analizētu barības vielu piegādi ES lauksaimniecībā no minerālajiem, bioloģiski minerālajiem un bioloģiskajiem mēslošanas līdzekļiem, galveno uzmanību pievēršot tam, lai sasniegtu ilgtermiņa mērķi nodrošināt pašpietiekamu apgādi ar barības vielām;

38. uzsver, ka ir jāizstrādā nākotnes prasībām atbilstoši sašķidrinātās dabasgāzes termināļi, lai atvieglotu gan ūdeņraža, gan amonjaka apstrādi;

39. uzsver, ka ir jāpanāk, lai lauksaimnieki uzlabotu mēslošanas līdzekļu un barības vielu izmantošanas efektivitāti, šai nolūkā veicinot ilgtspēju un optimizāciju, jo īpaši nodrošinot piekļuvi pielāgotiem tehniskiem ieteikumiem, digitalizācijai, inovācijai, precīzajai lauksaimniecībai un barības vielu pārvaldības rīkiem, kas ļauj uzlabot lauksaimniecības praksi, kā arī piešķirot prioritāti agroekoloģiskajai praksei un to atbalstot; uzstāj, ka šā mērķa sasniegšanai ir vajadzīgi finansiāli centieni;

40. atzīst progresu, kas panākts, aizstājot mākslīgos mēslošanas līdzekļus ar attīstītām, modernām agroekoloģiskām metodēm, kuras izmanto ikdienas lauksaimniecībā inovatīvās saimniecībās; aicina izplatīt šo praksi, izmantojot konsultāciju pakalpojumus, lauksaimnieku savstarpējo pieredzes apmaiņu un skolas;

41. aicina pievērst lielāku uzmanību aprites ekonomikai un agroekoloģijai un tādējādi arī pētniecībai, kas ES pētniecības programmu satvarā vērsta uz inovāciju attīstību, tostarp paātrinot *RENURE* izmantošanu un atbalstot agroekoloģisko zināšanu, metožu un inovāciju atkalieviešanu, izplatīšanu un kopīgošanu, jo īpaši ar lauksaimniecības skolu un konsultāciju pakalpojumu starpniecību, lai izstrādātu jaunus mēslošanas līdzekļus vai citas alternatīvas un veicinātu precīzo lauksaimniecību;

42. aicina Komisiju apkopot informāciju un dalībvalstu pieredzi saistībā ar mēslošanas līdzekļu izmantošanas optimizēšanu, barības vielu pārstrādi un alternatīvu barības vielu izmantošanu un kopīgot šādu informāciju un pieredzi, vienlaikus ņemot vērā šķēršļus, ar kuriem šīs alternatīvas saskaras izvēršanas gaitā, un sīki izklāstīt, kā šīs grūtības var pārvarēt; mudina dalībvalstu līmenī īstenot un paplašināt Lauku saimniecības ilgtspējas rīku attiecībā uz barības vielām (*FaST*), lai ES lauksaimniekiem sniegtu personalizētus un precīzus padomus par barības vielu pārvaldību, tostarp par mēslošanas līdzekļiem piemērotajām prasībām; šajā saistībā atbalsta digitālu lēmumu pieņemšanas atbalsta instrumentu izmantošanu, jo īpaši kolektīvā un kooperatīvā vidē, lai novērstu ierobežojumus, ar ko saskaras mazās saimniecības;

43. norāda uz ievērojamo iespēju samazināt Savienības kopējo atkarību no ķīmiskajiem mēslošanas līdzekļiem, efektīvāk izmantojot organiskos kūtsmēslus no lauksaimniecības dzīvniekiem, slāpekļsaistītājus kultūraugus, piemēram, āboliņu, un barības vielu apsaimniekošanas metodes; aicina Komisiju finansiāli atbalstīt šo pasākumu izmantošanu un izstrādi;

44. atzīst, ka bioloģiskie kūtsmēsli no lauksaimniecības dzīvniekiem ir būtisks elements pārejā uz ilgtspējīgākām pārtikas sistēmām un ka tiem ir būtiska nozīme daudzās bioloģiskās lauksaimniecības sistēmās;

45. mudina Komisiju dažādot mēslošanas līdzekļu avotus un noteikt jaunas un ilgtspējīgi paplašināt esošās minerālu atradnes ES, lai mazinātu atkarību no ārvalstu tirgiem un veicinātu lielāku pašpietiekamību; uzsver, ka ES ilgtermiņā ir jāattīsta bioloģisko mēslošanas līdzekļu piegāde un agroekoloģiskās metodes, lai samazinātu atkarību no slāpekļa mēslošanas līdzekļiem;

46. aicina ātri pieņemt tiesību aktus par jaunām augu selekcijas metodēm, tostarp jo īpaši par jaunām genomikas metodēm, kas palielinātu ražu, nepalielinot mēslošanas līdzekļu nepieciešamību; aicina Komisiju un dalībvalstis atbalstīt jaunu augu selekcijas metožu, tostarp jaunu genomikas metožu, pētniecību un izstrādi;

47. aicina Komisiju pārskatīt visas neizmantotās mēslošanas līdzekļu ražošanas iespējas ES un noteikt, kur iespējams palielināt ražošanas jaudu;

48. atbalsta zaļo mēslošanas līdzekļu ražošanu, izmantojot vietējos resursus un atjaunīgo enerģiju, piemēram, zaļo amonjaku;

49. atbalsta, neapdraudot pārtikas nodrošinājuma mērķi, pākšaugu izmantošanu augsnes kvalitātes saglabāšanai un uzlabošanai un aicina palielināt pākšaugu audzēšanu visā ES, lai veicinātu biodaudzveidību un slāpekļa piesaisti; aicina Komisiju savlaicīgi nākt klajā ar Eiropas stratēģiju olbaltumvielu jomā, īpašu uzmanību pievēršot pākšaugiem, lai uzlabotu lauksaimniecības praksi;

50. uzsver vajadzību atbalstīt augsnes un mikroelementu testēšanu saimniecību līmenī; uzsver, ka šādas zināšanas ļauj lauksaimniekiem plānot efektīvākus mēslošanas, kultivēšanas un augsnes apsaimniekošanas pasākumus, kā arī nodrošina pamatu ilgtspējīgai augsekas programmai; aicina Komisiju izveidot iniciatīvu "Augsnes bezmaksas testēšana", kā paziņots ES Augsnes stratēģijā 2030. gadam, un sniegt tehnisku un finansiālu atbalstu ekoloģiskas shēmas vai otrā pīlāra pasākuma veidā;

51. uzsver augsekas nozīmi augsnes auglības nodrošināšanā;

52. uzsver, ka ir jāsniedz turpmāks finansiāls atbalsts lauksaimniekiem kaļķa, āboliņa un daudzsugu velēnu izmantošanā, lai palīdzētu risināt jautājumu par mūsu kopīgo atkarību no mēslošanas līdzekļiem un sasniegtu stratēģijas "No lauka līdz galdam" mērķus;

53. mudina vairāk izmantot augu biostimulatorus, lai optimizētu mēslošanu, uzlabojot barības vielu absorbciju un efektivitāti nolūkā stiprināt kultūraugu izturību pret abiotisko stresu, ko izraisa klimata pārmaiņu ietekme, piemēram, sausums un ekstremālas temperatūras, un lai uzlabotu to sniegumu; šajā sakarā aicina Komisiju ieguldīt Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes specializētajās zināšanās un ekspertu skaita palielināšanā, kā arī paātrināt jaunu biostimulatoru novērtēšanu un apstiprināšanu;

54. atzīst, ka bioloģiskā lauksaimniecība ir mazāk pakļauta cenu pieaugumam, tomēr, iekams nav notikusi pāreja uz ilgtspējīgu mēslošanas līdzekļu veidu izmantošanu, ir jānodrošina, ka mēslošanas līdzekļu rūpniecībai ES ir pieejams nepieciešamais imports, tostarp gāze, lai ražotu mēslošanas līdzekļus pašā ES un nodrošinātu, ka netiek apdraudētas ES ražas izredzes; aicina Komisiju paātrināt paziņojumā izklāstītos pasākumus, lai ar Eiropas Pārtikas nodrošinājuma krīžgatavības un reaģēšanas mehānisma starpniecību novērstu konstatētos riskus un neaizsargātību;

55. turklāt mudina izmantot kompostu un citus augsnes ielabotājus, lai uzlabotu augsnes veselību un mēslošanu, vienlaikus veicinot cīņu pret sausumu, ņemot vērā šo produktu ūdens uzglabāšanas īpašības;

56. norāda, ka slāpekļa oksīds veido ievērojamu daļu no ES lauksaimniecības emisijām, un tādēļ aicina izmantot un prioritizēt mēslošanas līdzekļus bez slāpekļa oksīda emisijām;

57. atzinīgi vērtē Komisijas paziņojumu par *INMAP*; uzskata, ka ir jāatzīst sabalansētu kultūraugu barības vielu nozīme veselīgā augsnē un pārtikas ražošanā un objektīvi jāmeklē alternatīvas ar barības vielām bagātas sānu plūsmas un enerģijas avoti, veicinot visu drošo bioatkritumu un dzīvnieku izcelsmes blakusproduktu izmantošanu; uzsver, ka *INMAP* būtu jākoncentrējas uz barības vielu izmantošanas efektivitātes uzlabošanu, jāveicina zaļo mēslošanas līdzekļu izstrāde un jāoptimizē minerālo un bioloģisko mēslošanas līdzekļu izmantošana, izmantojot precīzo lauksaimniecību, barības vielu apsaimniekošanas plānošanu un uzlabotu uzglabāšanu un transportēšanu, vienlaikus neradot nevajadzīgu papildu slogu lauksaimniekiem, pilnībā ievērojot normatīvos ierobežojumus un veicot piesardzības pasākumus, lai novērstu rezistenci pret antimikrobiāliem līdzekļiem;

58. norāda, ka cilvēku atkritumi pašlaik ir viena no galvenajām neaizvērtajām cilpām barības vielu ciklā, jo notekūdeņu barības vielas lielākoties netiek atgrieztas lauksaimniecības augsnē; aicina Komisiju vēl vairāk stimulēt metodes, kas palīdz atgūt barības vielas no notekūdeņu dūņām, tostarp ieviešot atkritumu cikla beigu kritērijus attiecībā uz materiāliem, kurus var atgūt no notekūdeņu attīrīšanas iekārtām, un izstrādājot kritērijus to drošai izmantošanai lauksaimniecības augsnēs;

59. prasa, lai lauksaimniecības dzīvnieku klātbūtne lielākajā daļā teritoriju kļūtu par lauksaimniecības politikas ilgtermiņa mērķi; uzskata, ka ES lauksaimniecības stratēģijā būtu jāiekļauj bioloģisko mēslošanas līdzekļu vienveidīgāka pieejamība;

60. aicina analizēt iespēju paplašināt reģionālo elastību Nitrātu direktīvas satvarā, paturot prātā mērķi samazināt piesārņojumu; aicina Komisiju apsvērt iespēju pieņemt noteikumus par sabalansētu slāpekļa budžetu katrai saimniecībai un atbrīvojumus no 170 kg slāpekļa ierobežojuma uz hektāru gadā attiecībā uz bioloģisko mēslojumu un līdzvērtīgiem produktiem, ņemot vērā atšķirīgos apstākļus konkrētās dalībvalstīs un reģionos ar labvēlīgiem klimatiskajiem apstākļiem, kā arī ņemot vērā mēslošanas līdzekļu efektīvu izmantošanu, mēslošanas optimizāciju, bioatkritumu un sekundāro barības vielu avotu izmantošanu un biostimulatoru izmantošanu;

61. pauž bažas par pārredzamības trūkumu mēslošanas līdzekļu tirgū un atbalsta turpmākus pasākumus, lai ES un pasaules līmenī uzlabotu tā pārredzamību un sabiedrības informēšanu par šo tirgu un par mēslošanas līdzekļu ražošanā izmantotajām izejvielām; aicina Komisiju rūpīgi sekot līdzi globālo mēslošanas līdzekļu ražotāju virspeļņas rādītajiem un vajadzības gadījumā izmeklēt karteļu nolīgumus un dominējošo stāvokli tirgū, izskatīt iespējas uzlikt nodokļus negaidītai papildu peļņai un iesniegt priekšlikumus šajā sakarā, lai apkarotu negodīgu konkurenci; aicina Komisiju izveidot tirgus novērošanas centru, kura uzdevums būtu uzraudzīt mēslošanas līdzekļu starptautisko un vietējo piedāvājumu un krājumus un samazināt spekulāciju ietekmi uz tirgu;

62. ņem vērā to, ka enerģijas un mēslošanas līdzekļu vidējās daļas kopējās resursu izmaksās ES dalībvalstīs un gados ir attiecīgi 8 % un 6 %, bet izmaksu daļa valstīs un gados ievērojami atšķiras ([14]); tādēļ uzskata, ka ir gan savlaicīgi, gan lietderīgi paātrināt ārējās konverģences procesu, lai dotu iespēju lauksaimniekiem dalībvalstīs, kurās šis process vēl nav pabeigts, risināt pašreizējās problēmas;

63. aicina Komisiju sagatavot globālu stratēģiju, kuras mērķis ir samazināt Krievijas Federācijas dominējošo lomu pasaules mēslošanas līdzekļu un pārtikas tirgos, jo īpaši tuvākajās ES kaimiņvalstīs, uzsverot nepieciešamību pasaulei kļūt neatkarīgai no Krievijas eksporta, radot iespējas atjaunīgiem, nefosiliem un zemu oglekļa emisiju mēslošanas līdzekļiem un pārtikai ES kaimiņvalstīs un pasaulē;

64. mudina Komisiju ņemt vērā Kopīgā pētniecības centra veiktos ietekmes pētījumus, kuros brīdināts par negatīvo ietekmi uz ražošanu un pārtikas nodrošinājumu, ko īstermiņā varētu radīt mēslošanas līdzekļu izmantošanas ierobežošana, ja lauksaimniekiem nebūs reālu komerciāli pieejamu alternatīvu;

o

o o

65. uzdod priekšsēdētājai šo rezolūciju nosūtīt Komisijai un Padomei.

([14]) https://commission.europa.eu/publications/analysis-main-drivers-food-security_en.